

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

de confirmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 14 din 7 februarie 2022 referitoare la cererea de suspendare a acțiunii Legii nr. 13 din 21 ianuarie 2022 pentru modificarea Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură

(sesizarea nr. 12a/2022)

CHIȘINĂU

15 februarie 2022

DECIZIE DE CONFIRMARE A DECIZIEI CURȚII CONSTITUȚIONALE NR. 14 DIN 7
FEBRUARIE 2022 REFERITOARE LA CEREREA DE SUSPENDARE A ACȚIUNII LEGII
NR. 13 DIN 21 IANUARIE 2022 PENTRU MODIFICAREA LEGII NR. 1260 DIN 19 IULIE
2002 CU PRIVIRE LA AVOCATURĂ

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea nr. 12a, înregistrată pe 1 februarie 2022,
Examinând actele și lucrările dosarului,
Analizând Decizia nr. 14 din 7 februarie 2022,
Deliberând la 15 februarie 2022, în camera de consiliu,

CONSTATĂ

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională pe 1 februarie 2022 de dnii Vasile Bolea și Grigore Novac, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995.

2. Autorii sesizării i-au solicitat Curții să verifice constituționalitatea Legii nr. 13 din 21 ianuarie 2022 pentru modificarea Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură.

3. La 3 februarie 2022, pe baza articolelor 25¹ alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, autorii sesizării i-au solicitat Curții să suspende acțiunea legii contestate.

4. Prin Decizia nr. 14 din 7 februarie 2022, Președintele Curții Constituționale, doamna judecător Domnica Manole, a examinat și a respins cererea de suspendare a acțiunii legii care face obiectul sesizării nr. 12a/2022.

5. Decizia nr. 14 din 7 februarie 2022 are la bază, *inter alia*, prevederile articolelor 25¹ alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (4) din Codul jurisdicției constituționale, care stabilesc că în caz de imposibilitate a convocării plenului Curții, decizia privind suspendarea actelor contestate se emite printr-o dispoziție a Președintelui Curții Constituționale, cu confirmarea ulterioară obligatorie de către plenul Curții Constituționale.

6. Examinând Decizia nr. 14 din 7 februarie 2022 prin prisma articolelor 25¹ alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (4) din Codul jurisdicției constituționale, Plenul Curții Constituționale trebuie să verifice, în particular, dacă la momentul adoptării deciziei de suspendare a fost îndeplinită condiția imposibilității întrunirii Plenului Curții Constituționale, așa cum o impun textele de lege

menționate *supra*. Totodată, Plenul trebuie să confirme sau să infirme realitatea riscurilor invocate în cererea de suspendare (a se vedea DCC nr. 61 din 26 aprilie 2021, § 7).

7. Plenul reține că, potrivit articolului 7¹ alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională trebuie să examineze cererea de suspendare a actului normativ contestat cel târziu în a doua zi lucrătoare după înregistrarea sesizării.

8. Plenul Curții Constituționale constată că imposibilitatea convocării sale în termenul prevăzut de articolul 7¹ alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale se explică prin lipsa cvorumului, dată fiind aflarea unor judecători constituționali în concediu medical.

9. Plenul Curții Constituționale constată că, în susținerea cererii privind suspendarea acțiunii dispozițiilor contestate, autorii sesizării au menționat că Legea nr. 13 din 21 ianuarie 2022 pentru modificarea Legii cu privire la avocatură a început să producă efecte juridice din 25 ianuarie 2022. Ca urmare a intrării ei în vigoare, articolul 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură are un alt conținut. Potrivit acestei modificări, a fost exclusă posibilitatea doctorilor în drept de a obține licența de avocat în lipsa stagiului profesional și a examenului de calificare. De asemenea, pentru judecătorii și procurorii cu o vechime în muncă de 10 ani a fost instituită obligația de a susține examenul de admitere în profesia de avocat, deși anterior nu exista vreo condiționalitate în acest sens. În dispozițiile finale, legea contestată își prevede aplicabilitatea față de persoanele care au cerut admiterea în profesia de avocat pe baza articolului 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură până la intrarea ei în vigoare, dacă o decizie pe marginea acestor cereri nu a fost luată până la această dată. Potrivit autorilor sesizării, Comisia de licențiere din cadrul Uniunii Avocaților a fost aleasă abia în decembrie 2021 (având cereri în examinare din anul 2020) și există riscul iminent ca prin aplicarea retroactivă a Legii nr. 13 din 21 ianuarie 2022 să se încalce drepturile fundamentale garantate de articolele 28 și 46 din Constituție ale subiectelor enumerate în articolul 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură (în redactarea de până la intrarea în vigoare a Legii nr.13 din 21 ianuarie 2022).

10. De asemenea, autorii sesizării consideră că prin legea contestată s-ar putea afecta democrația și pluralismul politic pentru că a fost votată în lectura a II-a în sesiune extraordinară, deși Parlamentul a fost convocat pentru un alt scop, și anume pentru aprobarea unor acte în contextul creșterii prețului la gazele naturale.

11. Cu privire la riscul încălcării dreptului de proprietate al persoanelor care au solicitat eliberarea licenței de avocat pe baza articolului 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură (în redactarea de până la intrarea în vigoare a modificărilor), Plenul confirmă constatările Președintelui Curții care, analizând jurisprudența relevantă a Curții Europene, a notat că în privința solicitanților de licențe de avocat pe baza articolului 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură (în redactarea de până la intrarea în

vigoare a modificărilor) nu se poate susține riscul încălcării dreptului de proprietate, pentru că acest drept nu garantează, *per se*, obținerea unei licențe de activitate într-o profesie. Se poate afirma, eventual, că dreptul de proprietate se naște odată ce solicitanții au dobândit deja licența de avocat și au o activitate producătoare de venit și/sau o clientelă (a se vedea DCC nr. 14 din 7 februarie 2022, §§ 15-16).

12. În ceea ce privește riscul încălcării dreptului la viața privată, Plenul, de asemenea, confirmă analiza efectuată de Președintele Curții la §§ 17-20 din Decizia nr. 14 din 7 februarie 2022.

13. Astfel, stabilirea unei încălcări a dreptului la respectarea vieții private prin excluderea dreptului de a accede în profesia de avocat în baza articolului 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură (în redactarea de până la intrarea în vigoare a modificărilor) depinde de o analiză de la caz la caz, analiză care are un caracter concret, nu abstract. Curtea Constituțională nu analizează cazuri concrete. Curtea admite că în unele cazuri ar putea fi incident și încălcat dreptul în discuție; în altele ar putea fi doar incident, însă nu și încălcat dreptul; în altele nu ar fi incident și, prin urmare, nu ar fi încălcat acest drept. Ține de competența instanțelor de drept comun să evalueze dacă, într-un caz particular, se poate vorbi despre incidența dreptului la viața privată al vreunui solicitant de licență de avocat și de o încălcare a acestui drept ca urmare a refuzului de a-l accepta în profesie, inclusiv prin aplicarea retroactivă a legii. În Hotărârea nr. 26 din 23 mai 2002, Curtea a menționat că principiul neretroactivității legii nu este un principiu cu caracter absolut. Teoria dreptului admite excepții de la principiul neretroactivității legii, cum ar fi legile interpretative, precum și normele juridice în care legislatorul a stabilit expres că ele se vor aplica retroactiv. În acest context, deși pentru certitudinea juridică este dezirabil ca legile să nu retroactiveze, Constituția nu interzice, *per se*, adoptarea unor legi civile retroactive. În acest sens, Plenul notează că, în baza principiului subsidiarității, judecătorii naționali au rolul de protectori principali ai drepturilor garantate de Convenția Europeană și, prin urmare, ei dețin competența aplicării directe a Convenției într-un caz concret în care printr-o lege retroactivă ar putea fi încălcat vreun drept fundamental. Caracterul retroactiv al unei legi care interferează cu un drept fundamental constituie doar un element al analizei efectuate la punerea în balanță a principiilor concurente. Judecătorii de drept comun sunt cei care dau pondere acestui element și stabilesc dacă prin retroactivitatea unei legi a fost încălcat sau nu vreun drept fundamental al unei persoane concrete.

14. Cu privire la riscul prejudicierii democrației și a pluralismului politic, Plenul confirmă faptul că, în această parte, nu există o argumentare suficientă a eventualelor prejudicii și consecințe negative iminente care pot pune în pericol valorile menționate. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că în cazul invocării riscului afectării unui domeniu prevăzut de articolul 25¹ alin. (2) pct. 1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și de articolul 7¹ alin. (2) pct. 1) din Codul jurisdicției constituționale, autorul cererii de

DECIZIE DE CONFIRMARE A DECIZIEI CURȚII CONSTITUȚIONALE NR. 14 DIN 7
FEBRUARIE 2022 REFERITOARE LA CEREREA DE SUSPENDARE A ACȚIUNII LEGII
NR. 13 DIN 21 IANUARIE 2022 PENTRU MODIFICAREA LEGII NR. 1260 DIN 19 IULIE
2002 CU PRIVIRE LA AVOCATURĂ

suspendare trebuie să demonstreze intensitatea și posibilele prejudicii și consecințe negative iminente și ireparabile ale riscului invocat. Chiar dacă riscul are un caracter abstract, cererile cu privire la suspendarea acțiunii actelor sesizate trebuie motivate în mod convingător. Doar invocarea riscului și enumerarea unor valori fundamentale nu reprezintă o motivare suficientă și convingătoare în vederea suspendării acțiunii actului sesizat (a se vedea DCC nr. 161 din 29 decembrie 2020, § 15; DCC nr. 20 din 16 februarie 2021, § 4; DCC nr. 21 din 16 februarie 2021, § 6; DCC nr. 31 din 19 martie 2021, § 7).

15. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Plenul Curții confirmă că nu există motive suficiente pentru a dispune suspendarea acțiunii legii contestate și, prin urmare, Decizia nr. 14 din 7 februarie 2022 respectă exigențele articolelor 25¹ alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (4) din Codul jurisdicției constituționale.

Din aceste considerente, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) și 140 alin. (2) din Constituție, 4, 25¹, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 7¹, 61 și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE

1. *Se confirmă* Decizia nr. 14 din 7 februarie 2022 prin care a fost respinsă cererea de suspendare a acțiunii Legii nr. 13 din 21 ianuarie 2022 pentru modificarea Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 15 februarie 2022

DCC nr. 15

Dosarul nr. 12a/2022